

Intervisiebijeenkomst VO #2

Donderdag 25 juni 2020, 15.30 - 17.00 uur, via Microsoft Teams.

Inleiding

Dit is de tweede online intervisiebijeenkomst voor muziekdocenten in het VO die we dit schooljaar organiseren. Tijdens de eerste bijeenkomst twee weken geleden bleken er nog vragen onbesproken. Die vragen vormden nu de basis voor dit gesprek. Via het aanmeldformulier op de website hadden deelnemers de mogelijkheid nieuwe vragen in te brengen.

Erik Bogers
25 juni 2020

Bestanden delen

We hebben afgesproken een gezamenlijke besloten map te maken waarin we onze rubrics / beoordelingen, takenlijstjes voor het examenconcert en PTA's met elkaar delen.

Inhoudelijke vragen

1. Hoe zet je een examenconcert op en wat laat je leerlingen zelf doen?

een idee van iemand: We noemen het Podium bovenbouw en combineren het met leerlingen beeldend. Zij doen een expositie in de pauze van het concert. In het concert doen alle bovenbouwleerlingen mee (ook voorexamen). We doen altijd een koorstuk met z'n allen. Afhankelijk van het niveau en hoe het gaat doen voorexamenklassen wat, maar de focus ligt wel op de examenleerlingen. V6 presenteert ook. Er zit ook een componeeropdracht in (is meer "docentgestuurd") en een vrij stuk dat leerlingen zelf moeten kiezen adhv het gekozen thema. De PR ligt bij beeldend. De docent brengt structuur aan, leerlingen organiseren het. De locatie is binnen school, in de aula. Samen met beeldend is heel leuk, dan wordt het groter. Er ontstaan zo allerlei dwarsverbanden tussen leerlingen, dat werkt goed (videoclips bijv.).

Iemand anders geeft de leerlingen een takenlijst. Daar kunnen de leerlingen zich dan op inschrijven: poster maken, roadie. Docent geeft aan wat er moet gebeuren en hoe ze dat zouden kunnen doen, maar de verantwoordelijkheid ligt bij leerlingen. Dat telt ook mee in het cijfer.

Bij een andere docent is het examenconcert alleen met de zesde klas. Leerlingen organiseren en presenteren zelf. Er is ook een techniekclub, die dat hele gebeuren oppakken. Er is één gemeenschappelijk stuk, bijvoorbeeld een klassiek koorstuk. Dat kost wel wat moeite.

Iemand anders merkt dat doordat het publiek erbij komt er zo'n druk op de prestatie van leerlingen komt te liggen, terwijl zo'n avond wel feestelijk moet zijn en minder druk.

Daar heeft iemand een oplossing voor: Laat leerlingen al vanaf de 4^e meedraaien, dan heb je het in de zesde al drie keer gedaan. Verder een deadline voor de kerstvakantie (concert in februari). Daar leveren ze een filmpje in. Dan krijgen ze van docenten uitgebreide feedback en hebben ze nog de tijd om te verbeteren. In hoeverre ze dit verbeteren kan je dan ook meenemen in het cijfer.

Andere docent: wij hebben beeldend/muziek/drama als examenvak. Als “masterproof” komt er één gezamenlijke afsluiting. De afsluiting is locatietheater. In de school wordt per groepje een locatie gezocht. Ze maken dan een stuk van ongeveer een kwartier. Het proces is heel belangrijk, de beoordeling hangt niet af van 1 moment waar de techniek het niet kan doen. Doordat het publiek rondloopt kunnen de leerlingen meerdere keren per avond hun stuk opvoeren. Geeft een leuke dynamiek, ook voor het publiek. Daardoor alle kunstvakken meewerken wordt het echt iets dat samen is.

Door de techniegroep er op school is lukt het elke keer weer dit technisch voor elkaar te boksen.

2. **Hoe beoordeel je zang- en musiceervaardigheden en in hoeverre speelt het proces een rol?** Dit is waarschijnlijk een van de oudste discussies in het muziekonderwijs: proces en product. Wat heel erg helpt is de feedback inzichtelijk maken voor leerlingen. Creativiteit kun je vaak goed beschrijven.

Elke muziekdocent heeft over dit onderwerp een eigen visie: de een zit heel erg op het product, de andere op het proces. Je kunt ook een soort portfolio/profiel samenstellen dat je in een aantal jaren laat opbouwen door leerlingen. Zo wordt het proces en de groei zichtbaar en dan kun je er pas wat mee.

Andere docent: er is een verschil tussen onder- en bovenbouw. Je kijkt toch bij zo'n examenconcert wel echt naar ontwikkeling over die bovenbouwjaren. Dat weeg je mee. Samenwerking is belangrijk in muzikopdrachten bij bandjes. In de onderbouw werken we veel in bandjes. Leerlingen die wat kunnen mogen best beloond worden, maar dat geldt ook voor leerlingen die net de gitaar oppakken en twee akkoorden kunnen spelen. Je moet de leerling goed in beeld hebben en ze goed kennen, dan zie je hoe ze zich ontwikkelen.

Zijn er docenten die het leerproces echt in kaart brengen?

Een docent laat altijd een collega mee beoordelen op het examenconcert. Dit is niet verplicht. Een examenconcert is überhaupt niet verplicht, alleen in het vmbo examenprogramma staat er iets over. Dat geeft een hoop lucht!

Nadruk op het proces past bij de trend van het formatief evalueren, dat nu veel op scholen gebeurd.

Wat heel belangrijk is om te zien is of ze iets met jouw feedback hebben gedaan. Dat mag ook ergens meewegen.

In hoeverre weegt het mee dat een leerling heel veel meespeelt, bijvoorbeeld de goede drummer die in alle bandjes meespeelt? Ja, dat levert wel een bonuspunt op. Maar dat is ook oneerlijk: een goede drummer en bassist worden veel gevraagd, dat kan niet altijd voor een zangeres of zanger.

Iemand anders noemt dat hij van elke leerling één nummer wil horen wat echt ‘hun’ nummer is, daar gaat het om. Verder hebben leerlingen bij anderen een begeleidende rol.

Wat als de avond te lang is? Hoe laat je iets afvallen? Je kunt een jury opstellen. Wel opletten dat iedereen genoeg blijft doen. En dat is toch ook best zuur dat iets moet afvallen? Als iets toch al niet lekker loopt kan het ook voor de leerlingen een opluchting zijn.

We verzamelen rubrics/beoordelingsformulieren in onze gedeelde map. Toch wil iemand ook waken voor het gebruik van rubrics: het kan ook een valkuil zijn. Je eigen gevoel en expertise blijft belangrijk, dat moet je niet uitschakelen!

3. Hoe spreid je je PTA over meerdere jaren en hoe verdeel je dat? Is dat voor havo/vwo anders dan voor mavo?

Als groepen bij elkaar gevoegd zijn vanwege kleine aantallen moet je ook PTA's op elkaar afstemmen.

Je kunt onderscheid maken in toetsen die voor het SE meetellen (PTA) en die alleen voor de overgang meetellen. Zo voorkom je heel veel kleine toetsen die in het SE zitten (dat kunnen makkelijker onregelmatigheden worden).

Een docent geeft aan dat ze wel iets doen in het voorexamenjaar aan het SE. Maar omdat de nadruk op spelen en zingen ligt (60%) kunnen leerlingen het allemaal wel ophalen. Wel gespreid over V4 t/m V6.

Laten docenten nieuwe stijl KuA in het SE meewegen? Ja, dat doen de meesten wel, maar voor een klein gedeelte. Anders is dat in het CE pas voor het eerst. Nadeel is dat KuA groter dan 50% wordt, dat gaat ten koste van de muziek. Maar ik snap het wel, zegt iemand, want je moet wel iets doen.

Doordat ze met muziek kunnen compenseren maken ze zich er bij kua makkelijker vanaf. Omgekeerd gebeurt ook als je hoge eisen stelt aan de praktijk bij muziek: de minder muzikale leerling kan door goed z'n best voor kua te doen juist muziek compenseren. Pas als je voor muziektheorie / praktijk én KuA slecht ben sluit je het vak onvoldoende af. Bij oude stijl is dat anders.

4. PTA's vergelijken: verhouding tussen theorie en praktijk. Welke verhouding in gezien de eindexamens oude stijl handig om te hanteren?

Bij oude stijl heeft iemand wel eens het gevoel dat ze worden voorbereid op toelating conservatorium. Dat doet lang niet iedereen. Veel droge theorie. Ik vraag me wel eens af, zegt iemand, is er een speelsere manier om dat soort theorie behapbaar te maken? Soms ben je wel eens te veel tijd met theorie bezig, zonde dat de praktijk ondersneeuwt!

Andere docent: Eén van de uren bij ons is een kooruur. Daarnaast een uur praktijk en een uur theorie. Wat iedereen wel doet: de theorie koppelen aan de praktijk. Bij koor zingen we ook intervallen e.d., zo maak je de theorie praktisch.

Waar zit dan de muziekgeschiedenis? Een docent laat de leerlingen achter de computer zitten met Intro Bovenbouw, omdat ze het thuis niet zo doen. De uitleg van intro is volgens leerlingen wel voldoende, dus ze kunnen er zelfstandig doorheen. Dan hoef je eigenlijk zelf niet meer zoveel te doen.

Die leeromgeving voldoet heel goed. Soms mag de feedback wel wat uitgebreider en mogen bepaalde onderwerpen vaker langskomen.

Een andere docent gebruikt Earz, wat heel prettig werkt. Ook wordt dit wel ingezet als extra hulp.

Het ontwikkelen van gehoor is heel belangrijk, vind iemand: een toon treffen is niet droog, maar juist heel belangrijk. Wie goed kan horen, kan goed muziek begrijpen.

Thuis doen leerlingen weinig. Tijdens de muziekgeschiedenis kun je ook muziektheorie aanwakkeren: een kwint zingen, bijv. Zo wordt het minder droog.

Kodaly (hoe spreek je dat ook al weer uit?!) werkt daar ook heel goed voor, solmiseren.

Iemand geeft aan dat hij wel eens een solfegeles via intro doet, die luisterclusters zijn heel goed. Vooral het tweede blok, waarin echt muziekstukken zijn gebruikt. Die doe ik meestal in de vijfde. In de vierde dan het eerste blok. In de zesde is daar nog weinig ruimte voor i.v.m. andere opdrachten.

Wie doet er eigenlijk allemaal een echt compositieproject? Ja, veel docenten doen dat. Vaak in de vijfde of de zesde. Die opdracht is heel open, heel veel kan. Het moet bij diegene op school dan uitmonden in een notatie en opname.

Een andere docent werkte hiervoor eerst veel samen met Asko|Schonberg. Nu is dat anders, namelijk een samenwerking met een dirigent en een orkest. Leerlingen schrijven hun compositie uit in Musescore, een gratis notatieprogramma. Dit project duurt wel bijna het hele jaar. Er komt een componist op school eens in de zoveel tijd hen daarmee begeleiden.

Een andere docent doet dit met het Ricciotti Ensemble. Zij doen eens in de twee jaar een compositiewedstrijd. Dat is wel een hoog niveau, dat halen we meestal niet. Maar door aan te sluiten op het thema kun je er wel veel mee. Ze komen ook op school om een concert te geven. Dat werkte heel leuk.

Een andere vindt composities noteren in havo 5 wel heel erg moeilijk. Maar hoe maken ze anders dan duidelijk wat de musici moeten spelen? Door het samen te spelen en te maken, "community composing".

Merlijn Twaalfhoven doet projecten met grafische partituren. Dat is heel leuk en werkt goed.

Compositie is een onderdeel in het SE, maar dat kun je wel naar je eigen hand zetten. Noteren is niet verplicht.

Andere docent: we laten ze een canon componeren. Ook in het examenconcert komt een eigen compositie terug. Ook in de onderbouw doen we kleinere compositie-opdrachten in de klas, wordt niet beoordeeld. In V5 wel een improvisatie voor een cijfer: dat is heel spannend!

Andere docent: In V6 doe ik een filmcompositie-opdracht. Op basis van een filmpje zonder geluid moeten ze componeren.

En nog iets anders:

We missen het zingen heel erg! Kan dit na de vakantie weer?

Wat raar om leerlingen geen afstand te laten houden, maar wij wel. Waar hebben wij het over!

We maken ons zorgen om het zingen, het zou fijn zijn als daar een uitspraak over komt dat dat zou mogen in het VO.

Zingen jullie wel in bandjes (dus individuele leerlingen)? De ene doet het wel, de andere doet het niet. Elk schoolbestuur staat daar weer anders in.

Iemand vertelt: Alle 'contactvakken' zijn geschrapt, dus muziek, tekenen etc. Voor bovenbouw een uitzondering.

Evaluatie

Hoe vonden jullie het?

Heel fijn, vooral om naar de ervaren collega's te luisteren. Dat geeft veel ideeën. Ook leuk om jullie te zien, super eigenlijk! Hopelijk kan dit vaker. Fijn om bevestiging te krijgen. Het is prettig. Goed om andere verhalen te horen. Mooie mix tussen ervaren en beginnend. In je eentje is het toch redelijk eenzaam, dan is zo'n bijeenkomst als dit fijn! Online is een hele fijne manier. De laagdrempeligheid is ideaal. We komen echt tot de kern. Wat fijn om te merken dat we allemaal met hetzelfde worstelen. Wat goed dat de VLS dit faciliteert.

Wat zijn nieuwe vragen voor de volgende keer?

- Hoe gebruik je Ableton in de muzieklessen?
- Hoe ben je het nieuwe jaar gestart?
- Wat heb je dit jaar anders gedaan dan andere jaren?
- Doen jullie aan vakoverstijgende projecten gedaan? Welke vakken? Wat is de inhoud?

Wanneer plannen we een volgende online interview?

Eind september is een goed moment om elkaar weer te zien, dan is het jaar goed opgestart.

